# Startnotitie evaluatie en herijking omgevingsvisie Lingewaard

J. Bruckwilder

Januari 2026

gemeente Lingewaard

| | | | |
|---|---|---|---|
| Naam opsteller | J. Bruckwilder | Datum vaststelling | 5 maart 2026 |
| Team | Ruimtelijk Beleid | Vastgesteld door | gemeenteraad |
| Datum en versie | Januari 2026, 1 | Eventueel publicatiedatum | |
| | | Zaaknummer | 1486107 |

# Inhoudsopgave


| | Pag. |
|---|---|
| Samenvatting | 2 |
| Wat willen we bereiken? | 2 |
| Wat doen we daarvoor? | 2 |
| Wat mag het kosten? | 3 |
| 1 Wat speelt er? | 4 |
| Wat is een goede omgevingsvisie? | 4 |
| Is een milieueffectrapportage nodig? | 4 |
| De omgevingsvisie van mei 2023 | 4 |
| Belangrijke besluiten van mei 2023 tot nu | 5 |
| Onderwerpen waarvoor verduidelijking van de gewenste ontwikkelrichting nodig is | 6 |
| Herijken van ons kompas | 7 |
| 2 Wat gaan we doen? | 7 |
| Effectiviteit meten | 7 |
| Actualiseren | 8 |
| Betrokkenheid vergroten | 8 |
| Voldoende kompaswaarde | 8 |
| 3 Wat mag het kosten? | 9 |

# Samenvatting

De omgevingsvisie Lingewaard is in mei 2023 vastgesteld. Tijdens de behandeling is de afspraak gemaakt om na twee jaar werken met de Omgevingswet, de omgevingsvisie te evalueren en indien nodig te herijken. In deze startnotitie geven we aan hoe we dit gaan doen en hoe dit past in het implementeren van de verschillende instrumenten onder de omgevingswet (omgevingsvisie, omgevingsprogramma's, omgevingsplan).

## Wat willen we bereiken?

Een omgevingsvisie die effectief helpt om onze doelstellingen om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te bereiken en behouden. Zo'n omgevingsvisie geeft voldoende richting geeft aan

- Initiatieven van inwoners, ondernemers of ontwikkelaars en helpt hen om een initiatief zo uit te werken dat het past bij de kwaliteit die we willen bereiken en behouden;
- Projecten van de gemeente en van andere overheden om ook die uit te werken zodat ze passen bij de gewenste kwaliteit;
- Het uitwerken van doelen uit de omgevingsvisie in omgevingsprogramma(s) door het college.

## Wat doen we daarvoor?

**Evalueren**

We gaan eerst na in hoeverre de omgevingsvisie van mei 2023 effectief is. Concreet betekent dat nagaan of de visie voldoende richting geeft aan het toetsen en uitwerken van initiatieven, projecten of programma's. Voldoende is "zodanig dat het uitgewerkte initiatief bijdraagt aan het halen van doelen voor de kwaliteit van de omgeving".

Onze omgevingsvisie omvat twee "vergezichten" met doelen voor de kwaliteit van de fysieke omgeving in Lingewaard. Die vergezichten gaan over Lingewaard in 2035 en hebben betrekking op een toekomst-bestendige omgeving voor jong en oud, en op Lingewaard in de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen. Daarna volgt een beschrijving van beleid per woonkern met het omliggende landelijk gebied. We gaan meten of de beschrijving van doelen en beleid in de omgevingsvisie voldoende sturing geeft aan initiatieven en op die manier behulpzaam is bij het bewaken van de gewenste kwaliteit van de omgeving.

**Actualiseren**

Vervolgens vergelijken we andere beleidsbeslissingen uit de periode van 2023 tot nu die ook over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving gaan met de omgevingsvisie. Dat zijn bijvoorbeeld de vastgestelde verstedelijkingsstrategie vanuit de GMR of besluiten over specifieke onderwerpen zoals de Woondeal 2.0 of de RES 2.0. Ook besluiten die in voorbereiding zijn (gebiedsprogramma Middengebied GMR, nieuwe omgevingsvisie provincie of gemeentelijk beleid in voorbereiding) kunnen aanleiding zijn voor het actualiseren van beschrijvingen in de omgevingsvisie. Resultaten van bijvoorbeeld onze verkenningen voor gebiedsontwikkeling Huissen oost – Angeren en Bemmel – Haalderen en de herziening van ons grondbeleid kunnen dan in de visie worden verwerkt. Hetzelfde geldt voor de ervaringen met het werken met de intaketafel voor initiatieven en de wisselwerking met het omgevingsplan of het uitwerken van programma's door het college.

Actualiseren gaat over het "up to date" houden met andere beleidsbeslissingen zoals hierboven genoemd maar ook over het "verduidelijken of concretiseren" van de gewenste ontwikkelrichting als dat nodig is. Dit betreft allereerst het verwerken van de resultaten van de evaluatie. Daarnaast kan verduidelijking nodig zijn over de doorwerking van landelijk of provinciaal beleid. Dit geldt bijvoorbeeld voor een principe als "water en bodem sturend" of het beleid om stikstofdoelen te halen en de betekenis daarvan voor Lingewaard. En er kunnen onderwerpen zijn waarvoor met enige verduidelijking een programma door het college kan worden opgesteld.

Naast inhoudelijk actualiseren beoordelen we ook of de geactualiseerde omgevingsvisie weer voldoet aan eisen vanuit de Omgevingswet. Concreet: voor het vaststellen van een omgevingsvisie *kán* het nodig zijn om de procedure voor de milieu effectrapportage te doorlopen. Of dat zo is hangt af van de aard en omvang van beleidskeuzes. Als voorbeeld: als de omgevingsvisie het kader is voor latere besluiten over meer dan 1.500 nieuwe woningen dan is de omgevingsvisie m.e.r.-plichting. Dergelijke drempelwaarden zijn er ook voor onder meer infrastructuur, bedrijvigheid en recreatie-objecten.

**Participatie**
Het actualiseren van beschrijvingen in de omgevingsvisie is een goed moment om daarover ook opnieuw in gesprek te gaan met belanghebbenden en inwoners. Dat vergroot de betrokkenheid bij het bereiken en behouden van de gewenste kwaliteit van de omgeving en maakt de visie meer “van ons allemaal”.

**Raadsvoorstel**
De stappen hierboven leiden tot een raadsvoorstel voor het herijken van de omgevingsvisie uit 2023. Die herijkte omgevingsvisie moet voldoende “kompaswaarde” hebben. Dat wil zeggen voldoende richting geven aan het indienen van een initiatief, aan het uitwerken van een gemeentelijk plan of project, of aan het uitwerken van een omgevingsprogramma door het college.

## Wat mag het kosten?

Omdat in 2023 al is afgesproken dat na twee jaar werken met de Omgevingswet de omgevingsvisie wordt geëvalueerd en herijkt, is hiervoor in de programmabegroting al budget opgenomen. Binnen het budget voor het implementeren van de Omgevingswet kan in 2026 en 2027 worden gewerkt aan het evalueren en bijstellen van de omgevingsvisie zodat deze opnieuw kan worden vastgesteld.

# 1 Wat speelt er?

In mei 2023 heeft de gemeenteraad de omgevingsvisie vastgesteld. Een omgevingsvisie als beschrijving van de hoofdoelen en hoofdlijnen van het beleid voor de fysieke omgeving in de hele gemeente is met het ingaan van de Omgevingswet per 1 januari 2024 verplicht. Bij het vaststellen van de omgevingsvisie is met de raad afgesproken dat na twee jaar werken met de Omgevingswet en de nieuwe omgevingsvisie, we de visie evalueren en bijstellen. Deze startnotitie geeft aan hoe we dat gaan doen. We beginnen daarbij met twee aanbevelingen:

- Onze omgevingsvisie is het resultaat van veel gesprekken met college, gemeenteraad en inwoners(groepen). Wat twee jaar geleden is vastgelegd als basis voor nieuwe ontwikkelingen is nog steeds bruikbaar, we hoeven niet te herhalen “om te herhalen”;
- Ons eigen beleid en dat van andere overheden heeft niet stilgestaan sinds mei 2023, actualisatie en verduidelijking of concretisering van wat we twee jaar geleden hebben vastgelegd is nodig.

### Wat is een goede omgevingsvisie?

Een omgevingsvisie beschrijft op hoofdlijnen

- De gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- De richting waarin gebruik en beheer zich dienen te ontwikkelen vanuit het oogpunt van het beschermen van de gewenste kwaliteit;
- Het beleid om ervoor te zorgen dat veranderingen als gevolg van nieuwe initiatieven voor functies of activiteiten daaraan bijdragen.

Een omgevingsvisie voldoet ook aan de eisen die de Omgevingswet stelt. Inhoudelijk maakt de gemeente eigen beleidskeuzes, maar de wet geeft wel een paar aanwijzingen voor hoe die keuzes tot stand komen. Dat zijn:

- Rekening houden met basisprincipes zoals het voorzorgbeginsel, preventie, aanpak aan de bron en de vervuiler (veroorzaker) betaalt;
- Rekening houden met onderzoeks-verplichtingen zoals het onderzoeken van milieueffecten bij grote concrete beleidsbeslissingen;
- Beschrijf hoe is omgegaan met participatie;
- Vaststelling gebeurt door de gemeenteraad;
- De vastgestelde omgevingsvisie moet raadpleegbaar zijn in het Omgevingsloket, het landelijke digitale stelsel voor de Omgevingswet.

### Is een milieueffectrapportage nodig?

Een milieueffectrapport (plan-MER of MER-beoordeling) is nodig als de omgevingsvisie het kader vormt voor later te nemen besluiten over projecten die zijn aangewezen in bijlage V bij het Omgevingsbesluit (art. 16.36.1 Omgevingswet). Dat hoeft niet als de visie slechts rekening houdt met besluiten die al eerder zijn genomen (zoals bijvoorbeeld het doortrekken van de A15). Voor stedelijke ontwikkeling (woningbouw, bedrijventerrein, autoweg, e.d.) gelden drempelwaarden (bijvoorbeeld 10 km autoweg, 2.000 woningen).

Indien een milieueffectrapport (MER) nodig is dan doorloopt dat een eigen procedure, waardoor het afronden van de omgevingsvisie meer (ca. een jaar) tijd kost. De wetgever heeft met die extra procedure geborgd dat milieu-informatie beschikbaar is als over grote beleidskeuzes een afweging wordt gemaakt.

### De omgevingsvisie van mei 2023

Onze huidige omgevingsvisie beschrijft enkele kernwaarden en twee “vergezichten” met doelen voor de kwaliteit van de fysieke omgeving in Lingewaard. Daarna volgt een beschrijving van het beleid per woonkern met het omliggende landelijk gebied. Voor de omgevingsvisie van mei 2023 was geen MER nodig en de visie is raadpleegbaar in het Omgevingsloket: 189938, 433636 - Regels op de kaart - Omgevingsloket

## Belangrijke besluiten van mei 2023 tot nu

Tussen mei 2023 en nu zijn besluiten genomen die van invloed zijn op onze fysieke leefomgeving. Dat kunnen besluiten van de gemeente zelf zijn of van andere overheden of van samenwerkingspartners of belangrijke organisaties. Besluiten die duidelijkheid geven over waar onze gemeente de komende jaren rekening mee moet houden. Enkele voorbeelden:

***Regionale verstedelijkingsstrategie***

De regionale verstedelijkingsstrategie (product van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen) geeft voor de onderwerpen wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving aan welke vraagstukken er spelen. Die strategie is aangevuld voor klimaat, circulaire economie en energie(infrastructuur) om beter aan te sluiten bij de Nationale Omgevingsvisie (Novi en Novex) en het regioarrangement dat afspraken bevat tussen de provincie en de verschillende Gelderse regio's. Een proces dat nog loopt is het omzetten van de verstedelijkingsstrategie in concrete gebiedsprogramma's. Zo'n gebiedsprogramma komt er ook voor Overbetuwe en Lingewaard als het middengebied tussen de twee grotere steden in onze regio.

***Vernieuwing van de provinciale omgevingsvisie***

In 2024 is de provincie begonnen aan het vernieuwen van de provinciale omgevingsvisie. Dat proces loopt nog, maar GS hebben wel een zevental hoofdkeuzes gepresenteerd waar we rekening mee houden.

***Visies van anderen***

Ook buurgemeenten waaronder de twee steden actualiseren hun omgevingsvisie of hebben dat recent gedaan. Daar kunnen beleidskeuzes in staan die effect hebben op onze omgeving. Daarnaast heeft de gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen een toekomstvisie vastgesteld en heeft Glastuinbouw Nederland een visie op de toekomst van de glastuinbouw in onze regio.

***Werken met het omgevingsplan in ontwikkeling en met programma's als Omgevingswet-instrument***

Intussen werken we ook met enkele Omgevingswet-programma's. In 2024 hebben we beleidsarm en als grondslag voor financiële afspraken met ontwikkelaars het programma financiële bijdragen vastgesteld. In 2025 is het programma voor landschap, natuur en biodiversiteit vastgesteld en heeft het college het Warmteprogramma ter inzage gelegd. Vanuit de wetgever is de verplichting van een volkshuisvestings-programma in behandeling. En in december 2025 is de RES 2.0 als programma onder de Omgevingswet ter inzage gelegd.

***Werken met de intaketafel voor nieuwe initiatieven***

Intern werken we met een intake- en omgevingstafel voor het beoordelen van initiatieven en projectideeën. Initiatieven worden getoetst op kansrijkheid, wenselijkheid en haalbaarheid en bij een positieve toets ook voorzien van een advies over de uitwerking naar een concrete aanvraag voor de planologische procedure of de vergunning. Voor die intake- en omgevingstafel is nodig dat de omgevingsvisie genoeg houvast biedt (richting geeft) voor het toelaten en laten uitwerken van een initiatief tot een concreet plan en aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan of een vergunning.

***Besluiten over specifieke onderwerpen***

Afgelopen jaren zijn ook sectorale besluiten geactualiseerd de duidelijkheid geven over waar we rekening mee moeten houden, zoals o.a.

- De Woondeal 2.0
- Het tijdpad voor de dijkversterking en voor de doortrekking van de A15
- Besluiten in het kader van landelijke of provinciale omgevingsprogramma's.

***Eigen beleid in ontwikkeling***

Binnen onze gemeente zijn we gestart met verschillende verkenningen over gebiedsontwikkeling op langere termijn: Huissen oost – Angeren, Bemmel – Haalderen, grotere opgaven in Bemmel. Daarnaast ontwikkelt ons beleid voor de energietransitie en circulariteit zich verder, wordt het gemeentelijk grondbeleid herzien en

komt er een koersdocument over mobiliteit en bereikbaarheid. Het actualiseren van de omgevingsvisie is een gelegenheid om eigen beleidskeuzes op onderwerp of gebiedsgericht, in de omgevingsvisie te verwerken.

### Onderwerpen waarvoor verduidelijking van de gewenste ontwikkelrichting nodig is

De paragraaf hierboven laat zien dat sinds de vaststelling van de omgevingsvisie in mei 2023 inzichten over ruimteclaims kunnen zijn gewijzigd. Daarnaast heeft ook het beleid van Rijk, provincie, Waterschap en ook van onze gemeente niet stilgestaan. Los van het evalueren van de omgevingsvisie constateren we dat voor enkele onderwerpen de beschrijving van de gewenste ontwikkelrichting toe is aan verduidelijking of concretisering. Dat betreft met name:

***De doorwerking van het principe "water en bodem sturend"***

Het uitgangspunt dat water en bodem meer bepalend worden voor "wat kan" is inmiddels ingebed in landelijk en provinciaal beleid en in onze regionale verstedelijkingsstrategie. De perspectieven voor water en besluiten over de waterverdeling kunnen ons als gemeente fors raken. De betekenis ervan voor ruimtelijke ontwikkelmogelijkheden behoeft dan ook verduidelijking in onze omgevingsvisie. Inmiddels bestaat er een landelijk programma voor de "Grote Wateren" (= rivieren en uiterwaarden), zijn programma's in ontwikkeling (Ruimte voor de Rivier 2.0 en het Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie) en zijn de beleidsregels (Beleidsregels grote rivieren) voor wat buitendijks kan en mag aangescherpt. Op provinciaal niveau wordt toegewerkt naar een normenkader voor verstedelijking dat ook voor nieuwe verstedelijking binnendijks rekening houdt met dit uitgangspunt. Daarmee kan ook in onze omgevingsvisie een verduidelijking nodig zijn. Tegelijk bezien wat het in de regionale strategie opgenomen "groenblauw raamwerk" en ons programma voor landschap, natuur en biodiversiteit betekenen voor het actualiseren van de omgevingsvisie.

***De begrenzing van het concentratiegebied voor de glastuinbouw***

Regio en gemeente hebben allebei vastgelegd dat we NEXTgarden als economische factor in de regio willen versterken. De glastuinbouw speelt ook een rol in kansen voor de energietransitie. Binnen NEXTgarden werkten we in het verleden met een kerngebied Bergerden, intensiveringsgebied, extensiveringsgebied en een reservelocatie (Kamervoort). In de provinciale verordening is die onderverdeling verdwenen en bestaat alleen nog een concentratiegebied. Dat concentratiegebied omvat Bergerden, het intensiveringsgebied en de reservelocatie. Met helderheid over de status van de reservelocatie zou begrenzing van de glastuinbouw en de processen van intensivering en extensivering een programma door het college kunnen worden opgesteld. Nodig is dus dat we ons als gemeente beraden op de positie van de reservelocatie. Zeker is dat het kerngebied Bergerden bestemd is en blijft voor uitsluitend glastuinbouw en uitbreiding van reguliere bedrijvigheid uitsluitend mogelijk is op Agropark 3. Wanneer die omzetting realiseerbaar is, is afhankelijk van aansluiting op het energienet.

***De ontwikkelrichting van het agrarisch buitengebied***

Tot nu toe was ons beleid alleen volgend aan landelijk en provinciaal beleid en werden we in de uitvoering geconfronteerd met wat genoemd wordt "toenemende regeldruk". Als agrariërs het bedrijf beëindigden werd voor vrijkomende bebouwing een oplossing gezocht in de sfeer van functieverandering, in de praktijk een extra woning of woningen. Algemene verwachting is dat een behoorlijk aantal agrarische bedrijven zal worden beëindigd en we voor de agrarische bedrijven die blijven bestaan een toekomst-vast agrarisch gebied willen behouden. Los van of nieuwe woningen in het buitengebied stedenbouwkundig en landschappelijk acceptabel zijn, het buitengebied "slibt dicht", vanwege afstandsnormen zijn woningen steeds moeilijker inpasbaar en als ze wel mogelijk zijn leggen ze een hypotheek op de toekomst van de bedrijven die blijven bestaan. Ook hier geldt dat verduidelijking van de gewenste ontwikkelrichting in de omgevingsvisie nodig is. Die verduidelijking is ook gevraagd tijdens de verkenning (keukentafelgesprekken) met boeren en tuinders over de toekomst van de sector in Lingewaard. Voor het toestaan en uitvoeren van functieverandering bij stoppende bedrijven is een programma van het college mogelijk. Daarmee verduidelijken we voor de sector ook hoe we omgaan met situaties waarin een bedrijf stopt en woningbouw ter plaatse onmogelijk of ongewenst is. Als zo'n programma ook betrekking heeft op kleine

bouwmogelijkheden binnen de woonkernen, leidt dit tot een meer evenwichtig kader waarbinnen kleine initiatieven kunnen worden toegestaan en uitgevoerd.

***Woningbouw op langere termijn***
Onze woningbouwprogrammering kijkt enkele jaren vooruit. Plannen en projecten tot en met 2030 zijn duidelijk. Voor de periode daarna hebben we één plan (Bordbusters/Polseweg en één op dat moment lopend project in uitvoering (Driegaarden 2 en 3). Voor meer nieuwe woningen na 2030 bestaan twee principes, het bekende “straatje erbij” en grootschaliger gebiedsontwikkeling of gebiedstransformatie. Voor de mogelijkheden van grootschaligere gebiedsontwikkeling met woningbouw zijn we gestart met twee verkenningen: Huissen oost – Angeren en Bemmel – Haalderen. Ook inbreidingsmogelijkheden in Bemmel en nieuwbouw aan de westkant van Gendt kan een behoorlijke aantal woningen opleveren.
Vanuit de regionale verstedelijkingsstrategie geldt dat woningbouw “in balans” moet zijn met infrastructuur / mobiliteit en met groene ruimte die nodig is voor een prettige woonomgeving. Voor kleinere locaties kan op basis van de huidige omgevingsvisie binnen de woonkern en aansluitend aan de woonkern binnen randvoorwaarden ruimte voor nieuwbouw worden gezocht. Actualisatie van de omgevingsvisie maakt het mogelijk om

- De resultaten van de lopende verkenningen om te zetten in de ontwikkelrichtingen in de omgevingsvisie en de basis te leggen voor het omgevingsplan;
- De randvoorwaarden met betrekking tot kleinere locaties volgens het principe “straatje erbij” te verduidelijkingen;
- Randvoorwaarden voor het benutten van inbreidingsruimte zo te verduidelijken dat het college in een programma kan uitwerken hoe met initiatieven voor extra woonruimte (denk aan woningsplitsing en het bebouwen van vrije ruimte op particulier terrein) wordt omgegaan;
- De juiste aansluiting op een landelijke verplichting tot een programma volkshuisvesting te verwerken.

### Herijken van ons kompas
Na de verkiezingen in maart 2026 verandert de samenstelling van de gemeenteraad als bevoegd gezag voor de omgevingsvisie. Samen met de nieuwe raad stellen we het “kompas” in de omgevingsvisie bij.

## 2 Wat gaan we doen?

### Effectiviteit meten
Volgens de Omgevingswet bevat de omgevingsvisie op hoofdzaken de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het beleid om die kwaliteit te bereiken en te behouden. Onze omgevingsvisie beschrijft daarvoor twee “vergezichten” voor 2035 en een aantal kernwaarden die richting geven aan doelen en ambities bij het bereiken van de kwaliteit die bij de vergezichten hoort.

We willen weten of de omgevingsvisie hierin effectief is. Dat betekent dat we gaan meten of beschrijvingen in de omgevingsvisie ons echt verder helpen bij het bereiken van onze doelen en het gewenste resultaat voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

Het beoordelen van beschrijvingen in de omgevingsvisie op effectiviteit raakt vooral het intakeproces voor nieuwe initiatieven en plannen. Vragen zijn onder meer of doelen duidelijk genoeg zijn omschreven en ontwikkelrichtingen voldoende sturend zijn voor het toelaten en laten uitwerken of juist het weigeren van verschillende soorten aanvragen. Bij het inrichten van deze stap in het proces moet ook ruimte zijn voor de inbreng van een adviseur die ons bij het evalueren en herijken van de omgevingsvisie begeleidt.

Deze eerste stap in het evalueren en herijken van de omgevingsvisie levert voorstellen op voor het verbeteren van de opbouw en structuur van de huidige omgevingsvisie. Dit gaat niet over het inhoudelijk actualiseren maar over het antwoord op de vraag: is wat er staat voldoende duidelijk, richtinggevend, doelgericht? En als dat niet zo is “hoe zou het dan duidelijker kunnen?”

## Actualiseren

Deze stap richt zich op het inhoudelijk actualiseren, verduidelijken en concretiseren van de omgevingsvisie. Zoals eerder (zie “wat speelt er”) aangegeven vinden we niet aannemelijk dat alle gesprekken en interactie van twee jaar geleden over kernwaarden en identiteit als basis voor het duiden van gewenste ontwikkelingen verouderd zijn en dat “alles anders moet”. Wel constateren we dat voortschrijdende inzichten en beleids-ontwikkelingen het nodig maken om de visie actualiseren en op onderdelen verduidelijken of concretiseren.

Basis daarvoor is het verwerken van belangrijke besluiten van tussen mei 2023 en nu en verduidelijking op de genoemde onderwerpen water en bodem sturend, begrenzing glastuinbouw, agrarisch gebied en woningbouw op langere termijn. Het actualiseren van de omgevingsvisie richt zich daarbij op:

- Het duiden van ruimtelijke begrenzingen (bijvoorbeeld voor de glastuinbouw en landschapszones of groen “tussen de woonkernen”);
- Het concretiseren van de ontwikkelrichting binnen zo’n begrenzing;
- De samenhang met andere ruimteclaims, begrenzingen en ontwikkelingen;
- Rekening houden met een goede samenhang tussen visie, omgevingsplan en programma’s.

Het actualiseren houdt ook rekening met de ontwikkeling van het omgevingsplan en programma’s.
Voor het omgevingsplan zijn we in 2023 begonnen met een plan van aanpak en een eerste gebiedsgerichte herziening voor Haalderen. Wettelijk moet er in 2032 een dekkend omgevingsplan zijn en in 2023 was de verwachting dat we dat al in 2028 gereed konden hebben. Het herijken van de omgevingsvisie biedt de gelegenheid om ook de wisselwerking tussen visie, plan, verordening en programma’s te verbeteren en de geactualiseerde visie te verwerken in het omgevingsplan. Met vaststelling van een geactualiseerde visie in 2027 / 2028, is voor het verwerken daarvan in het omgevingsplan dan meer tijd nodig dan in het Plan van Aanpak voor het omgevingsplan is aangegeven.
Voor financiële bijdragen van initiatiefnemers en ontwikkelaars aan gewenste ontwikkelingen die buiten de locatie van hun initiatief liggen maar waarvan het initiatief wel profijt heeft (zoals wegen, recreatieruimte, voorzieningen) hebben we een programma. Ook is ons grondbeleid geactualiseerd. De relatie tussen de omgevingsvisie, het grondbeleid en het programma financiële bijdragen luistert nauw omdat dit financiële belangen betreft. Het actualiseren van de visie moet dus ook de relatie met het grondbeleid en het vastgestelde programma financiële bijdragen van de juiste juridische grondslag voorzien.

## Betrokkenheid vergroten

Actualiseren is een goede gelegenheid om gericht over te actualiseren onderwerpen of onderdelen in de omgevingsvisie het gesprek aan te gaan met inwoners en belanghebbenden. Daarmee wordt de omgevingsvisie meer “van ons allemaal”. Dit doen we parallel aan het actualiseren.

Gedurende het actualiseren ontstaat een beeld van wat er precies geactualiseerd moet worden, in welke richting en over welke discussiepunten of conflicterende zaken een keuze of kader-stellende uitspraak met onderbouwing nodig is. Als voorbeeld: de gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen en Glastuinbouw Nederland hebben allebei een toekomstvisie. Op het gebied van de begrenzing van park en glastuinbouw conflicteren die. Voor deze en vergelijkbare kwesties organiseren we gericht participatie om tot een onderbouwd voorstel voor een geactualiseerde omgevingsvisie te komen.
Op basis van een overzicht van wat en hoe actualisatie nodig is, richten we het participatieproces in. Die participatie vindt plaats tijdens het actualiseren en staat los van de wettelijke “inspraak voor iedereen op een ontwerp” voor de geactualiseerde omgevingsvisie.

## Voldoende kompaswaarde

Hoofdvraag voor de omgevingsvisie is: heeft de visie genoeg kompaswaarde? Geeft de omgevingsvisie voldoende richtingsgevoel bij:

- Het beoordelen en verder uitwerken van een initiatief;
- Het formuleren van een volgend gemeentelijk plan of project;
- Het uitwerken van een (Omgevingswet-)programma door het college.

Daarvoor bezien we of en hoe de omgevingsvisie effectiever kan, op weke onderwerpen actualisatie, verduidelijking of concretisering nodig is en of zo'n geactualiseerde versie weer voldoet aan de eisen die de Omgevingswet stelt.

Deze startnotitie is het verstrekpunt voor het evalueren en herijken, actualiseren, van de omgevingsvisie van mei 2023. Na de verkiezingen zal de nieuwe raad dat kompas bijstellen. We gaan er vanuit dat eind 2027 de omgevingsvisie is geactualiseerd en bestuurlijk kan worden behandeld. Voor het proces naar die behandeling toe geldt eveneens dat je een kompas niet gebruikt "als je er al bent" maar aan het begin en onderweg. Het begin is de vaststelling van deze startnotitie. "Onderweg" worden een of meer oriëntatiemomenten (ROA's) gebruikt om de gemeenteraad het actualisatieproces te laten volgen en overwegingen daarbij mee te geven.

Na vaststelling wordt de geactualiseerde omgevingsvisie zichtbaar gemaakt in het landelijke digitale Omgevingsloket.

## 3 Wat mag het kosten?

In het budget Omgevingswet voor 2026 en 2027 is al voldoende geld gereserveerd voor het evalueren en actualiseren van de omgevingsvisie.